

KORTE MEDEDEELINGEN.

V. — *Over de verdelging van veldmuizen door middel van de Loefflersche bacil.*

In de « Praktische Blätter für Pflanzenbau und Pflanzenschutz » (II, bl. 64-65) komt een opstel van P. Gordau voor, waarin o. a. de bestrijding van de veldmuizen met behulp van de zoogenaamde « Loefflersche bacil » wordt besproken.

In den nazomer ziet men dikwijls de tot dusver in massa's op 't veld aanwezige veldmuizen in groote menigten sterven; of liever: ze verdwijnen plotseling, daar de ziek geworden muizen niet weer uit den grond kruipen en in hare holen doodgaan. Löffler heeft de bedoelde ziekte der veldmuizen, die hij met den naam « muizentyphus » aanduidde, nader onderzocht, en bevonden dat zij wordt veroorzaakt door de woekering van eene bacterie, die later onder den naam van « Loefflersche bacil » is bekend geworden.

Loeffler heeft deze bacil op kunstmatige voedingsbodems gekultiveerd, en van de aldus verkregen kulturen met succés gebruikt gemaakt bij de bestrijding der veldmuizen. Met deze kulturen infecteerde hij stukjes brood, welke vervolgens in de muizegaten werden gelegd. Daar niet in ieder muizegat nog eene muis huist, is het goed, den dag vooraf zooveel mogelijk alle muizegaten dicht te trappen. Slechts in die, welke den volgenden morgen weer open zijn,

huist eene muis ; en slechts in deze behoeft men een stukje geïnfecteerd brood te leggen.

Loeffler heeft zijne methode in 't groot toegepast in Thessalië, en wel met uitstekend gevolg. Later heeft men het middel herhaaldelijk geprobeerd ; in sommige gevallen was men met de resultaten uitstekend tevreden, in andere gevallen gaf het middel totaal niets.

Gordau nu toonde aan, dat het mislukken gelegen was daarin, dat men van agarkulturen in plaats van van melkkulturen gebruik maakte. Worden de stukjes brood gedompeld in verdunde melkkulturen, dan is het resultaat steeds prachtig.

Hij nam zijne proeven op een ongeveer 1000 Morgen groot landgoed nabij Bromberg, waar eene muizenplaag op groote schaal was uitgebroken.

De agarkulturen worden, zooals bekend is, in eene verdunde keukenzoutoplossing gebracht, en de stukjes brood, welke men in de muizegaten brengt, worden vooraf in deze bacteriën houdende zoutoplossing gedompeld. Nu heeft men herhaaldelijk waargenomen, dat de muizen deze met eene zoutoplossing doortrokken stukjes brood niet gaarne eten. Daaraan tendeele moet het waarschijnlijk worden toegeschreven, dat de bestrijdingsproeven met de Loefflersche bacil geen resultaat opleverden : wanneer ander voedsel op het terrein aanwezig is, eten de muizen liever wat anders. Daarbij komt nog, dat de Loefflersche bacillen zich in melk veel sterker vermeerderen dan in zoutoplossing, waardoor het gevaar minder groot is, dat zij door bodembacteriën, of liever door de stofwisselingsprodukten, welke deze doen ontstaan, worden overvleugeld of vernietigd. Ten slotte merkt Gordau nog op, dat de regen de bacteriën gemakkelijker wegwascht uit stukjes brood, die in keukenzoutoplossing, dan uit zulke, die in melk zijn gedrenkt.

De schrijver geeft vervolgens een nauwkeurig overzicht van de wijze, waarop hij zijne bestrijdingsproeven inrichtte en van de daarvoor noodige uitgaven, ook in vergelijking met de kosten van agarkulturen en van baryum-carbonaat houdend brood, dat hem bleek even als de melkkulturen van Loefflersche bacillen — afdoend te werken. Het bleek hem, dat hij, om één Morgen (dat is ruim $\frac{1}{4}$ Hektare) van muizen te zuiveren, bij 't gebruik van melkkulturen van Loefflersche bacillen moest besteden 28 Pf. ($= 16 \frac{1}{2}$ ct), bij 't gebruik van baryum-carbonaat 33 Pf. ($= 19 \frac{1}{2}$ ct), terwijl het gebruik van agarkulturen van Loefflersche bacillen moest kosten 70 Pf. ($= 42$ ct). Behalve de boven aangegeven voordeelen van de melkkulturen boven de agarkulturen, blijken de eersten dus nog veel goedkooper te komen. In dit opzicht is het verschil tusschen melkkulturen en baryum-carbonaat zoo heel groot niet; maar bij het gebruik van kulturen van Loefflersche bacillen heeft men het groote voordeel, dat de ziek geworden en gestorven muizen de epidemie onder deze knaagdieren verder verbreiden; terwijl bij het gebruik van vergiften alleen die muizen doodgaan, welke van het vergiftige brood hebben gegeten.

J. R. B.

VI. — *Het inwikkelen van de boomstammen na het verplanten.*

In „Der Praktische Ratgeber im Obst- und Gartenbau“, 19 Jaargang, n° 44, komt van de hand van Obergärtner Herrmann een artikeltje voor over het bovenvermelde onderwerp. In 't voorjaar 1903 werden op den Hedwigsberg een 50tal ongeveer zesjarige Boskoop-halfstammen verplant. Zoowel het uitgraven als het planten zelf werd met de meeste zorg verricht. De boomen werden niet tot in het oude